

**“O‘zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki” aksiyadorlik jamiyati
tarkibiy bo‘linmalarida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash bo‘yicha**

USLUBIY QO‘LLANMA

(YANGI TAHRIRI)

I. Umumiy qoidalar

1.1. O‘zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki” aksiyadorlik jamiyati (keyingi o‘rinlarda - Bank) tarkibiy bo‘linmalarida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash bo‘yicha Uslubiy qo‘llanma” (keyingi o‘rinlarda - Qo‘llanma) O‘zbekiston Respublikasining “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi qonuniga, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining korrupsiyaga qarshi kurashish yo‘nalishida qabul qilingan Farmon va Qarorlariga hamda 2022 yil 31 avgustda 3383-son bilan O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida ro‘yxatga olingan “Davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari, shu jumladan ularning hududiy bo‘linmalari, davlat unitar korxonalari va muassasalari, davlat ulushi 50 foizdan yuqori tashkilotlar faoliyatida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholash Uslubiyoti” talablarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan.

1.2. Bank faoliyatidagi korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholashning maqsadlari quyidagilardan iborat:

- Bankning korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko‘p duch keladigan vazifa va funksiyalarini aniqlash hamda korrupsiyaviy xavf-xatar yuqori bo‘lgan lavozimlar ro‘yxatini shakllantirish;
- korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish bo‘yicha chora-tadbirlarni ishlab chiqish.

1.3. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholash quyidagilar ishlab chiqilishini nazarda tutadi:

- korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi;
- korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha dastur;
- korrupsiyaviy xavf-xatar yuqori bo‘lgan lavozimlar ro‘yxati;
- korrupsiyaga moyil bo‘lgan munosabatlar elektron reyestri.

1.4. Ushbu Qo‘llanmada quyidagi asosiy tushunchalar qo‘llaniladi:

korrupsiyaviy xavf-xatar — shaxsning o‘z mansab yoki xizmat mavqeidan shaxsiy manfaatlarini yoxud o‘zga shaxslarning manfaatlarini ko‘zlab moddiy yoki nomoddiy naf olish maqsadida qonunga xilof ravishda mavjud sabab va sharoitlarda korrupsiyaviy xatti-harakatlarni sodir etish ehtimoli;

korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi — Bank faoliyatida amalga oshiriladigan vazifa va funksiyalar (jarayonlar) bilan bog‘liq yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan korrupsiyaviy xavf-xatarning tavsifi va darajasi, funksiyalarni (jarayonlarni) tartibga soluvchi mexanizmlar, funksiyalarni (jarayonlarni) amalga oshirishga mas‘ul bo‘lgan lavozim, korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish choralari, qoldiq korrupsiyaviy xavf-xatar darajasi, korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish choralari amalga oshirishga mas‘ul ijrochilarni o‘z ichiga olgan hujjat;

korrupsiyaga oid huquqbuzarlik — korrupsiya alomatlariga ega bo‘lgan, sodir etilganligi uchun qonunchilikda javobgarlik nazarda tutilgan qilmish;

korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash — Bankning faoliyatini (vazifa va funksiyalarini) tahlil qilish, mavjud korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va ushbu xavf-xatarlar darajasini baholash bo'yicha faoliyat;

qoldiq xavf-xatar — aniqlangan korrupsiyaviy xavf-xatarni bartaraf etish yuzasidan belgilangan choradan keyin saqlanib qoladigan xavf-xatar;

Vakolatli bo'linma — Axborot va bank xavfsizligi departamenti Komplayens nazorat va korrupsiyaga qarshi kurashish Boshqarmasi, Toshkent shahar Bosh boshqarmasi, Qoraqalpog'iston Respublikasi Bosh boshqarmasi va viloyat Bosh boshqarmalaridagi komplayens nazorat va korrupsiyaga qarshi kurashish bosh mutaxassislari;

1.5. Bank tomonidan korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash har yili 1-martga qadar amalga oshiriladi.

1.6. O'zbekiston Respublikasi Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi tomonidan (keyingi o'rinlarda-Agentlik) davlat tashkilotlarining korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va bartaraf etish borasidagi faoliyatini takomillashtirish, ushbu yo'nalishda kamchiliklarning oldini olish bo'yicha ko'rsatmalar berilishi mumkin.

II. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholashni tashkil etish

2.1. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholash Bankning barcha tarkibiy va hududiy bo'linmalarni qamrab olishi lozim.

Bunda, korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholash vakolatli bo'linma tomonidan amalga oshiriladi.

2.2. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholashda vakolatli bo'linma tomonidan quyidagi vazifalar amalga oshiriladi:

- korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholash bo'yicha ishlarni tashkil etish va muvofiqlashtirish;

- bankning korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasini ishlab chiqish;

- bankning korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dastur loyihasini ishlab chiqish;

- Bank Bosh ofisining tarkibiy tuzilmalari va uning hududiy bo'linmalari tomonidan ishlab chiqilgan korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi va korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dastur loyihalarini ko'rib chiqish va ularni takomillashtirish yuzasidan takliflar berish;

Agentlik va jamoatchilik tomonidan berilgan takliflar asosida bankning korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasini va korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dastur loyihasini takomillashtirish.

2.3 Bank va uning hududiy bo'linmalaridagi vakolatli bo'linma quyidagi vazifalarni amalga oshiradi:

- korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholash ishlarini tashkil etish;

- korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasini va korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dastur loyihalarini ishlab chiqish.

III. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholash tartibi

3.1. Vakolatli bo'linma tomonidan bank faoliyatining (vazifa va funksiyalarining) tavsifi ushbu Qo'llanmaning 1-ilovasiga muvofiq shaklda tuziladi.

3.2. Bank faoliyatidagi (vazifa va funksiyalardagi) korrupsiyaviy xavf-xatarlar ichki va tashqi axborot manbalari asosida aniqlanadi.

3.3. Ichki axborot manbalari quyidagilardan iborat:

- bank faoliyatining (vazifa va funksiyalarining) huquqiy asosi;

- ichki tekshiruv materiallari, shu jumladan xizmat tekshiruv materiallari;

- odob-axloq komissiyasi majlislarining yig'ilish bayonnomalari;

- korrupsiyaga qarshi kurashish ishlarining monitoring natijalari;

-Vakolatli bo'linma tomonidan bank faoliyati (vazifa va funksiyalari) yuzasidan o'tkazilgan so'rovlarni, shu jumladan sotsiologik tadqiqotlar natijalari va boshqalar.

3.4. Tashqi axborot manbalari quyidagilardan iborat:

bank faoliyati to'g'risidagi huquqbuzarliklar to'g'risidagi murojaatlar (xabarlar) va statistik ma'lumotlar;

- Agentlik yoki boshqa davlat tashkilotlari tomonidan bank faoliyati (vazifa va funksiyalari) yuzasidan o'tkazilgan so'rovlarni, shu jumladan sotsiologik tadqiqotlar natijalari;
- huquqni muhofaza qiluvchi organlar tomonidan taqdim etilgan materiallar va boshqalar.

3.5. Vakolatli bo'linma bankning faoliyatidagi (vazifa va funksiyalaridagi) korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlashda quyidagi holatlarni tahlil qilishi lozim:

- bank xodimi tomonidan sodir etilgan korrupsiyaga oid huquqbuzarlik;
- bank tomonidan faoliyatini (vazifa va funksiyalarini) amalga oshirishda mijozlar, kontragentlar, jismoniy va yuridik shaxslar uchun sun'iy to'siqlarning mavjudligi;
- o'z vaqtida qaror qabul qilmaslik, asossiz tezkor tartibda qaror qabul qilish;
- hujjatlar, elektron ma'lumotlar bazalariga bila turib yolg'on ma'lumotlarning kiritilishi;
- xizmat vakolatlarini amalga oshirishda manfaatlar to'qnashuvi;
- vakolatlarni amalga oshirishda mahalliychilik, homiylik, urug'-aymoqchilik kabi holatlarning mavjudligi.

3.6. Bank faoliyatidagi (vazifa va funksiyalaridagi) korrupsiyaviy xavf-xatarlarning darajasi quyidagi o'lchovlarda baholanadi:

- past;
- o'rta;
- yuqori.

3.7. Vakolatli bo'linma tomonidan korrupsiyaviy xavf-xatar darajasiga baho berish mazkur Qo'llanmaning 2-ilovasidagi mezonlar asosida amalga oshiriladi.

IV. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning darajasini bartaraf etish choralari

4.1. Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish choralari quyidagi shakllarda amalga oshiriladi:

- normativ-huquqiy hujjatlar hamda ichki idoraviy hujjatlar loyihalarini ishlab chiqish;
- inson omilini qisqartirish va bank faoliyatini (vazifa va funksiyalarini) raqamlashtirish, shaffoflikni ta'minlash, jamoatchilik nazoratini yo'lga qo'yish;
- bank faoliyatini (vazifa va funksiyalarini) tartibga solish choralari ko'rish;
- bank xodimlari va mijozlar, kontragentlar jismoniy shaxslar o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri aloqani maksimal darajada cheklash;
- rasmiy veb-sayt va boshqa ommaviy axborot vositalarida bank tomonidan amalga oshirilayotgan davlat xaridlari to'g'risidagi ma'lumotlarni joylashtirish va tarqatish;
- bank xizmatlarini ko'rsatish jarayonini soddalashtirish, asossiz cheklavlarni, ortiqcha ma'muriy tartib-taomillarni bekor qilish, byurokratik tartibga solish mexanizmlarini yo'q qilish, taqdim etilgan hujjatlar soni va qaror qabul qilish muddatlarini qisqartirish;
- bank tomonidan korrupsiyaga qarshi kurashishga qaratilgan tushuntirish ishlarini amalga oshirish, profilaktik suhbatlar o'tkazish, ishonch telefonlari va aloqa kanallarida targ'ibot ishlarini amalga oshirish;
- xodimlarning korrupsiyaga qarshi kurashish va manfaatlar to'qnashuvini boshqarish bo'yicha ichki hujjatlarga to'liq rioya qilishlarini nazorat qilish.
- Bank korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish bo'yicha qonunchilik hujjatlariga zid bo'lmagan boshqa chora-tadbirlarni ham amalga oshirishi mumkin.

4.2. Vakolatli bo'linma tomonidan korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish bo'yicha mazkur Qo'llanmaning 3.7-bandida belgilangan choralardan kelib chiqib, qoldiq xavf-xatar darajasini baholash mazkur Qo'llanmaning 2-ilovasidagi mezonlar asosida amalga oshiriladi.

4.3. Bankning vakolatli bo'linma tomonidan mazkur Qo'llanmaning 3-ilovasiga muvofiq shaklda Bosh ofisning korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi loyihasi ishlab chiqiladi.

4.4. Bank Bosh ofisi tarkibiy tuzilmalari va hududiy bo'linmalari tomonidan har yili 20 yanvarga qadar ushbu Qo'llanmaning 3-ilovasiga muvofiq shaklda korrupsiyaviy xavf-xatarlar xarita loyihalari va mazkur Qo'llanmaning 4-ilovasiga muvofiq shaklda korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dastur loyihalari ishlab chiqiladi. Bunda, mazkur loyihalar Bosh ofisning Vakolatli bo'linmasiga umumlashtirish uchun taqdim qilinadi.

4.5. Bank Bosh ofisining vakolatli bo'linma tomonidan bank faoliyatidagi (vazifa va funksiyalaridagi) korrupsiyaviy xavf-xatarlarni aniqlash va baholash natijalari asosida bankning umumlashtirilgan korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi ishlab chiqiladi va «E-anticor.uz» elektron platformasiga har yili 1 fevralga qadar kiritiladi.

4.6. Bank Bosh ofisining Vakolatli bo'linma tomonidan «E-anticor.uz» elektron platformasida joylashtirilgan korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasiga asosan avtomatik ravishda quyidagi hujjatlar shakllantiriladi:

- bankning korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dasturi;
- bankning korrupsiyaviy xavf-xatari yuqori bo'lgan lavozimlari ro'yxati.

V. Korrupsiyaga moyil bo'lgan munosabatlar elektron reyestrini shakllantirish va yuritish tartibi

5.1. Agentlik tomonidan «E-anticor.uz» elektron platformasida joylashtirilgan Bankning korrupsiyaviy xavf-xatarlar xarita loyihasi asosida avtomatik ravishda korrupsiyaga moyil bo'lgan munosabatlar elektron reyestri shakllantirilib korrupsiyaga moyil bo'lgan munosabatlar elektron reyestri loyihasi Agentlik tomonidan jamoatchilik muhokamasidan o'tkazish uchun o'n besh kundan kam bo'lmagan muddatga «Eanticor. uz» veb-saytiga joylashtiriladi.

5.2. Agentlik jamoatchilik muhokamasi natijalari bo'yicha umumlashtirilgan takliflarni muhokama yakunlangan kundan boshlab o'n kun ichida «E-anticor.uz» elektron platformasi orqali bankka yuboradi.

5.3. Bank Bosh ofisining vakolatli bo'linmasi Agentlik va jamoatchilik tomonidan berilgan takliflar asosida bankning korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi hamda korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dasturi loyihalarini takomillashtiradi.

5.4. Bank Boshqaruv Raisi har yili 1 martga qadar korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi hamda korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dasturini «E-anticor.uz» elektron platformasi orqali tasdiqlaydi. Bank Boshqaruv Raisi ma'lum sabablarga ko'ra bo'lmaganda xujjatlarni uning o'rinbosarlaridan biri tasdiqlaydi.

VI. Yakuniy qoidalar

6.1. Zarurat bo'lganda, Bankning korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi va korrupsiyaga qarshi kurashish Dasturiga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish bilan bog'liq masalalar bo'yicha vakolatli bo'linma tomonidan Bank rahbariga takliflar kiritiladi.

6.2. Mazkur qo'llanma Bank boshqaruvining qarori bilan tasdiqlangan kundan kuchga kiradi.

6.3. Mazkur qo'llanmani o'z vaqtida yangilab borish Axborot va bank xavfsizligi departamenti tomonidan amalga oshiriladi.

6.4. Mazkur qo'llanma talablari buzilishida aybdor bo'lgan xodimlar qonunchilik hujjatlarida belgilangan tartibda javobgar hisoblanadi.

6.5. Mazkur qo'llanma kuchga kirgan kundan boshlab Bank Boshqaruvining 09.03.2022 yildagi 26-sonli majlis bayoni bilan tasdiqlangan "O'zbekiston respublikasi tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki" aksiyadorlik jamiyati tarkibiy bo'linmalarida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash bo'yicha Uslubiy qo'llanma (10.03.2022y 607-son bilan ro'yxatdan o'tgan) o'z kuchini yo'qotadi.

Korrupsiyaviy xavf-xatar darajasiga baho berish bo‘yicha

MEZONLAR

Korrupsiyaviy xavf-xatar darajasi	Mezonlar
Yuqori*	bankning faoliyati (vazifa va funksiyasi) avtomatlashtirilmagan
	bankning faoliyati (vazifa va funksiyasi) tartibga solinmagan
	nazoratsiz tartibda ish joyida jismoniy yoki yuridik shaxslar bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri aloqa qilish imkoniyati mavjud
	bankning faoliyati (vazifa va funksiya) doirasida qarorni loyahasini tayyorlashda, ko‘rib chiqishda va qabul qilishda bir shaxs ishtirok etishi
	bankning faoliyatini (vazifa va funksiyani) bajarishda korrupsiyaviy xatti-harakat sodir etilgan (jinoiyat sodir etilganligi sud tomonidan tasdiqlangan)
O‘rta*	bankning faoliyati (vazifa va funksiyasi) qisman avtomatlashtirilgan
	bankning faoliyati (vazifa va funksiyasi) qisman tartibga solingan
	nazorat tartibida ish joyida jismoniy yoki yuridik shaxslar bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri aloqa qilish imkoniyati mavjud
	bankning faoliyatini (vazifa va funksiyani) doirasida qarorni loyahasini tayyorlashda, ko‘rib chiqishda va qabul qilishda ikkita shaxs ishtirok etishi
	bankning faoliyati (vazifa va funksiyasi) bajarishda korrupsiyaviy xatti-harakat sodir etilganligi to‘g‘risidagi ma‘lumot mavjud (jinoiyat sodir etilganligi sud tomonidan tasdiqlanmagan)
Past**	bankning faoliyati (vazifa va funksiyasi) to‘liq avtomatlashtirilgan
	bankning faoliyati (vazifa va funksiyasi) to‘liq tartibga solingan
	jismoniy yoki yuridik shaxslar bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri aloqa qilish imkoniyati mavjud emas
	bankning faoliyati (vazifa va funksiyasi) doirasida qarorni loyahasini tayyorlashda, ko‘rib chiqishda va qabul qilishda uch va undan ortiq shaxs ishtirok etishi
	korrupsiyaviy xatti-harakat va korrupsiyaviy xatti-harakat sodir etilganligi to‘g‘risidagi ma‘lumot mavjud emas

*Vakolatli organ tomonidan bankning faoliyatida (vazifa va funksiyasida) aniqlangan xavf-xatarining yuqori yoki o‘rta darajada deb baholash bank rahbari bilan kelishgan holda amalga oshiriladi.

**Bankning faoliyatida (vazifa va funksiyasida) aniqlangan korrupsiyaviy xavf-xatar darajasini baholashda, agarda past darajadagi mezonlarning biri mavjud bo‘lsa, o‘sha korrupsiyaviy xavf-xatar darajasi past darajada deb baholanadi.

“O‘zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki”
 aksiyadorlik jamiyati tarkibiy bo‘linmalarida korrupsiyaviy
 xavf-xatarlarni baholash bo‘yicha Uslubiy qo‘llanmaga 3-ilova

«TASDIQLAYMAN»
 “O‘zmilliybank” AJ
 Boshqaruvi Raisi

F.I.SH. _____
 « ____ » _____ yil

“O‘zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki”
 aksiyadorlik jamiyatining faoliyatidagi korrupsiyaviy xavf-xatarlarning
 XARITASI

T/r	Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning tavsifi	Korrupsiyaviy xavf-xatarlarning darajasi (past, o‘rta, yuqori)	Funksiyalarni (jarayonlarni) amalga oshirishga mas‘ul bo‘lgan lavozim	Funksiyalarni (jarayonlarni) tartibga soluvchi mexanizm	Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish choralari	Qoldiq korrupsiyaviy xavf-xatar darajasi (past, o‘rta, yuqori)	Mas‘ul ijrochilar
1.	1. Tarkibiy bo‘linmaning nomi						
	1. Bank funksiyasi nomi						
	1. Funksiyaga oid munosabat nomi						
	1. Jarayon nomi						
	2. Jarayon nomi						
	2. Tarkibiy bo‘linmaning nomi						
2.	1. Bank funksiyasi nomi						
	1. Funksiyaga oid munosabat nomi						
	1. Jarayon nomi						
	2. Jarayon nomi						

“O‘zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki”
aksiyadorlik jamiyati tarkibiy bo‘linmalarida korrupsiyaviy
xavf-xatarlarni baholash bo‘yicha Uslubiy qo‘llanmaga
4-ilova

**“O‘zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki”
aksiyadorlik jamiyatining korrupsiyaga qarshi kurashish**

DASTURI

T/r	Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni bartaraf etish chora-tadbirlari	Amalga oshirish mexanizmi	Ijro muddati	Ijro uchun mas'ullar